

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder. — Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amerfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr Dr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Grootegast; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen; voor medewerkers: rechtstreeks aan hen of aan de administratie.

Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes. Tel. 2424 — Postrekl. Nummer 406040 ten name van „DE REFORMATIE“, GOES.

Abonn.: f 4.— per halfj., buitenl. f 10.— per jaar; losse nummers 20 cent, alles bij vooruitbetaling. Advertentiën: 20 cent per m.m.

INHOUD. Hoofdartikel: De Reformatie contra Rome. — Uit de Schrift: „Des Heeren tempel, des Heeren tempel, des Heeren tempel zijn deze“ (Jer. 7:3, 4). — Kerkelijk leven: „Richting“ en „beweging“, 2. Vormen?: Normen. Over Sumatra, De maagd Maria. Ursinus mag toch heusch niet preeken. Een mondjevol latijn. Het

aanbod niet geaccepteerd. — Op en om 't kerkplein: „Pruim uit je, als je met God praat!“ — Zending en Evang.; Zendingvragen. — Aan een jongeren tijdgenoot: Heb jij eerherstel noodig? Ik niet! — Groninger Brieven. — Kerknieuws.

Hier is de fatale scheiding tusschen de priesters, die het wezen der kerk uitmaken, en de „leeken“, ofschoon de Schrift juist die „leeken“ clericus noemt: het erfdeel (des Heeren), 1 Petri 5:3.

Hier wordt gevoed het vertrouwen op „genade“, die met de genade, welke de Heilige Schrift ons leert, niets meer te maken heeft.

En dit alles zit vast aan de leer van de „apostolische successie“, waarop Rome zoo prat gaat — tot hoe duren prijs is deze pretentie gekocht!

De Reformatie contra Rome

HOOFDARTIKEL

GENADE, SACRAMENT, PRIESTER.

We kunnen niet genoeg dankbaar zijn, dat het den Heere behaagd heeft, aan de Reformatoren te toonen wat Zijn genade beteekent: de vrije, absoluut verbeurde goedheid Gods, waardoor Hij om de verdiensten van Christus Jesus de zonden vergeeft — het hart van het evangelie der zaligheid.

Sinds lang had een zelfgeweven sluier de kerkelijke voorgangers belet, de heerlijkheid van dit geschenk Gods waar te nemen. Tijden van diep verval. Wie den Goddelijken Spreker loslaat, begint ook Zijn Woord te misdruiven. Hij dwaalt, en straks doet hij dwalen. Op het conclave van Trente heeft Rome zich tegenover de reformatie schrap gezet, en tal van „gangbare meeningen“ verheven tot kerkleer, uitgeroepen als „Goddelijke waarheid“.

Wat heeft de roomsche kerk van de genade gemaakt? Zij bond de genade aan het sacrament, en het sacrament aan den priester. De genade is volgens haar bovenal een „op magische wijze den natuurlijke mensch ingestorte, bovennatuurlijke kracht, welke hem opheft tot de bovennatuurlijke orde, en hem in staat stelt om door goede werken alle volgende genaden en in 't eind de hemelsche zaligheid te verdienen“. Deze genade ligt als iets materiëls in het sacrament besloten en wordt er door meegedeeld „ex opere operato“, d.i. uit kracht van de objectieve voltrekking der handeling. De eenige voorwaarde voor het ontvangen van het sacrament der genade is: geloof? Neen, maar dat de ontvanger van het sacrament geen onoverkomelijke hindernis in den weg legt. Het sacrament werkt dus magisch, krachtens een macht, aan den priester geschonken.

Want de priester wordt door den bisschop gewijd, en daarmee ontvangt hij krachten de apostolische successie deel aan de apostolische krachten en gaven. De „wijdeling“ knielt voor den bisschop neder, die „zwijgend zijn hoogerpriesterlijke handen op diens hoofd neerlegt en er eenige oogenblikken laat rusten de H. Geest daalt neder en voltrekt de H. Wijding.....“ Voorts ontvangt de priester de macht om de zonden te vergeven, en Christus van de rechterhand des Vaders op het altaar te doen nederdalen, als hij den ouwel verandert in het lichaam van Christus. Ook zalft de priester den „wijdeling“ de handen; deze is vanaf dat oogenblik een „alter Christus“, een „tweede Christus“ — hij kan nu „de rijkste zegeningen en genaden doen neervloeien over de geloovigen“.

Dus is de genade geworden — hoe oneindig ver zijn we hier van de H. Schrift — een soort fluidum, elixer of essence, die de priester op het volk kan doen uitstroomen.

De heiligheids- en genade-kracht van den priester is nu het grootst aanstonds na het ontvangen van de priesterwijding: de hand, waaraan nog eenigermate de zalfolie van den bisschop kleeft, heeft voor het begrip van het roomsche volk veel hooger zegenkracht dan die van een bejaarden priester. Voor een

pas gewijden priester heeft het volk een bijna grenzenloze vereering, hij schijnt een bovennatuurlijk wezen en de zegen, dien hij meedeelt, geldt als de krachtigste priesterzegen. Om van hem de „hemelsche en aardsche“ zegeningen te ontvangen, zegt men in Zuid-Duitschland, zou men een paar schoenen stuk loopen, of een paard dood rijden. En dit volksgeloof wordt door den roomschen clericus niet tegengesproken, maar systematisch gevoed door bisschoppelijke „herderlijke brieven“ en door de prediking.

De priester wordt voor het volk „de man“. In de „Grootte Katechismus“ uit de vraagboeken der Bisdommen Utrecht, 's-Bosch, Breda en Roermond, wordt geleerd: „Wie den priester eert, eert God, eert Jezus Christus, Wiens plaatsbekleeder en getrouw evenbeeld hij is; doe steeds naar het woord des priesters, en het zal u welgaan; geen zegen kan dáár zijn, waar aan den oogappel des Heeren geraakt, d.i. waar verzet gepleegd wordt tegen den priester; bedenkt wie en hoedanig de persoon des priesters zij, dat hij steeds in en blijft de plaatsbekleeder van den heiligen en vlekkeloozen Hoogepriester, de gezalfde des Heeren, de uitdeeler der heilige geheimen, de verkondiger van Gods wil en wet, de geneesheer uwer ziel, het kanaal, waardoor de volheid van hemelsche genade en zegening u toevloeft; vermijd en schuw personen, tijdschriften, boeken, couranten, die tegen de priesters gekant zijn“.

Wat beteekent dit alles?

Hier is ambts-formalisme, dat geleid heeft tot ambtelijke hybris en priester-apotheose.

Hier is de mensch afhankelijk gesteld van zijn medemensch, want zonder priester geen sacrament, en zonder sacrament geen genade!).

¹⁾ Hoe gevaarlijk het wordt, als men de genade bindt aan sacrament en priester, toont de geschiedenis der kerk in de achtste, negende en tiende eeuw. Rome leert, dat de priesterwijding door een bisschop eens voor altijd geldig en onherroepelijk is. In de stormachtige tijden, die over Rome tengevolge van de eindeloze Gothen- en Longobarden-oorlogen losbraken, begon men evenwel de ordinering van bepaalde pausen voor ongeldig te verklaren en de door hen gewijde bisschoppen en priesters te verplichten, zich opnieuw te laten wijden. Voor 't eerst geschiedde dit in 769, nadat paus Constantijn II door een synode afgezet was.

Nog ernstiger gevolg had 't geen men zich met den dooden paus Formosus (891—896) veroorloofde. Deze, die ons beschreven wordt als een bij zijn leven eerwaardig en wijs man, werd op bevel van een zijner opvolgers, Stephanus VII, die door den invloed van Formosus tegenpartij tot paus verbeven was, opgegraven, met een pauselijke mantel bedekt en op den pauselijke stoel gebonden. Naar de vormen van het kanonieke recht stelde zich nu tegenover hem de aanklager, naast hem de verdediger op. De afloop van deze schandelijke en droeve vertooning was, dat Formosus als iemand, die zich op onwaardige wijze had ingedrongen, uit de kerk Gods werd gestooten; men ontdeed hem van het pauselijk kleed, sneed hem de drie vingers van de rechterhand af, waarmee hij eens den pauselijke zegen uitdeelde, wierp het lijk in den Tiber, en verklaarde al de door hem

BELOFTE EN EISCH.

Volgens Rome is de ononderbroken successie waarborg en criterium van de wettigheid der kerk; hierin wordt vervuld de belofte van Christus, dat Hij met Zijn kerk zou zijn al de dagen, tot aan de voleinding der wereld, en dat ook de poorten der hel haar niet zouden overvleedigen.

Bekend is, hoe Prof. Berkouwer in zijn boek „De strijd om het Roomsche-katholieke dogma“ tegen deze opvatting ernstig bezwaar gemaakt heeft — Prof. Veenhof heeft in ons blad (22e Jaargang, nr. 42) daarop de aandacht gevestigd en weergegeven, hoe Prof. Berkouwer, volledig instemmend met hetgeen Calvijn er over schrijft in diens „Instituut“ met kracht opkomt tegen het roomsche belofte-begrip, als zou de belofte ooit kunnen losgemaakt worden van den eisch. Ook dr Woelderink (Belofte en werkelijkheid, bl. 38, 39) gaat op Prof. Berkouwer's bezwaar in, en laat daaraan voorafgaan: „Rome beroept zich op de belofte des Heiligen Geestes, die Christus aan zijn kerk heeft gegeven. Zij beschouwt deze belofte als een goddelijke waarborg van het onfeilbaar leergezag der kerk, een garantie, dat de kerk nooit dwalen zal, altijd in alle waarheid geleid zal worden. Deze belofte is dus niet allereerst gegeven om geloovig omhelsd te worden, om in den nood van zonde en dwaling, die in den boezem der kerk gedurig zich verheffen, daarop te vertrouwen, maar zij is boven alles voorzeggung, die gerealiseerd wordt, zoodat de onfeilbaarheid der kerk een feitelijke werkelijkheid is geworden. Eenigszins dus als de onvoorwaardelijke heilsbelofte van Toelichting en Prae-advies, die ook meer voorzeggung is dan toe-zeggung, die in onderscheiding van de aanbidding des heils geen geloof eischt om aangenomen te worden, maar krachtens haar absolute karakter eenvoudig gerealiseerd wordt in het leven van Gods uitverkorenen, een garantie aan hen, dat het heil voor hen vastligt en zij niet verloren kunnen gaan. Dr Berkouwer verwerpt de Roomsche opvatting van de belofte zeer nadrukkelijk en meent het reformatorische standpunt daartegenover te kunnen omschrijven als de samenbinding van belofte en eisch in het verbond“.

En in een noot voegt vervolgens dr Woelderink hieraan toe: „Het mag eenigermate de verwondering wekken, dat hij hier tegenover Rome verdedigt, wat hij als voorzitter der Synode in de bezwaarden veroordeelt“.

Inderdaad, er gebeuren vreemde dingen in de wereld.

En 't gaat hier niet over kleinigheden: in de kwestie van de absoluutheid der belofte is een der hoofd-

verrichte wijdingen nietig. Nu raakte heel de kerk in Italië in de grootste verwarring: pausen en synoden verklaarden, in volkomen tegenstrijdigheid, de wijdingen nu eens voor geldig, dan weer voor ongeldig. Auxilius, een tijdgenoot, schreef, dat door al het wijden, ontwijden en opnieuw wijden (ordinatio, exordinatio et superordinatio) men het in Rome zoover gebracht had, dat sinds twintig jaar de christelijke religie in Italië al meer verzwakt en ten slotte uitgedoofd was.